DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ISCHURIA VESICALI.

12

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
ISCHURIA VESICALI:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

FRANCISCUS HICKIN NORTHEN,

ANGLUS,

SOCIET. REG. PHYS. SOC. HON.

Ad diem 24. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

M DCC XCIII.

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b31966238_0002

Viro Honorabili et admodum Reverendo,

JACOBO,

De LITCHFIELD et COVENTRY

EPISCOPO,

Non magis ob Dignitatem,

Qua munere ſuo ſacro fungitur,

Spectando,

Quam ob Virtutes proprias,

Colendo,

Has Studiorum primitias

Cum ſumma obſervantia

D. D. Cque

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ISCHURIA VESICALI.

CUM unuſquiſque, qui ſummos in medicina honores attingere vellet, legibus hujus Almæ Academiæ longa conſuetudine firmis, ut diſſertationem de re quadam medica in lucem edat, devinctus eſt; ipſe, tales ambiens honores, ſermonem de Iſchuria Veſicali facere, decrevi. Me aliquid novi de hoc morbo prolaturum, haud equidem ſpero; ſed varia, utilia

A ſaltem,

ſaltem, e ſcriptis medicorum, qui de hac re tractarunt, ſeligere, et apto, in quantum potui, ordine diſponere conatus ſum.

Iſchuria ab autoribus in Veram et Falſam, dividitur; hæc, renalem et uretericam, ubi urina, vel a renibus non ſecernitur, vel ſecreta, veſicam non intrat, reſpicit; illa, veſicalem et urethralem, ubi renes et ureteres illæſi manent, et urina in veſicam rite deponitur, ſed ex ea eliminari non poteſt, complectitur. Obſervationes hic prolatæ ad iſchuriam veſicalem ſpectant, quod hæc morbi ſpecies, ſæpius quam falſa, homines tentare ſolet, et quia, niſi ad medicamenta tempeſtive confugiatur, in pejus ruerent omnia, et brevi, fato miſerando infelix ſuccumberet æger.

DEFINITIO.

"Urinæ ſuppreſſio abſoluta cum tumore "hypogaſtrii, dolore ad cervicem veſicæ, et "frequente ad mingendum ſtimulo*."

Si

* Vid. Synop. Cullen. Gen. 124. ſp. 3.

Si ſymptomatum numerum et diverſitatem, quæ, pro cauſarum varietate, in hoc m rbo obſervantur, reſpexerit aliquis, quod enumeratio eorum perfecta et ordinata, nonniſi cum ſumma difficultate, perficeretur, ſatis manifeſte patebit; cum autem cauſæ variæ, natura valde diverſæ, a medicis recenſentur, quæ peculiaribus ſtipantur ſymptomatibus, ut hæc, hic loci memorem, parum idoneum videtur; ideoque de iis ſermonem facere mihi propoſui, quando de cauſis ipſis differam; hoc modo enim, cauſæ natura facilius intelligetur; qua cognita, ad medendi rationem, quæ morbum amovere pollicetur, certius perducemur.

Urina in veſica ſuppreſſa, ſenſus ponderis et doloris in perinæo et regione hypogaſtrii primum percipitur, et tumor, veſicam forma referens, et tactu dolens, obſervatur; qui, mole paulatim creſcens, umbilicum verſus gradatim aſcendit. Stimulus fere conſtans, et niſus inanes ad urinam expellendam adſunt, dum æger

ſæpe

ſæpe vexatur teneſmo. Morbo progrediente, irritatio univerſi corporis gravis ſequitur; æger dolore capitis et anxietate vexatur, nauſea moleſtatur, et ſæpe ſingultu et vomitionibus iteratis torquetur; arteriæ ſolito frequentiores micant, et ictus earum ſæpe irregulares obſervantur.

Si morbus nec naturæ viribus nec medicamentis ſublevetur, veſica, magis magiſque diſtenta, inflammatione, gangræna ſæpe terminanda, corripitur; et nonnullis in exemplis, quod a ſectionibus cadaverum conſpicere licet, ex diſtentione immani, laceratur. Tunicæ ejus juſto craſſiores redduntur, et fibræ muſculares torpidæ factæ, vel penitus forſan reſolutæ, ad ſe contrahendas omnino impares evadunt.

Fluidum, egreſſu naturali e corpore denegato, in varia cava nunc effunditur, et non ſolum quantitate, ſed et qualitate nocens, ſymptomata ægro moleſtiſſima, ſæpe lethalia, inducere ſolet.

ſolet. Saliva, quæ ſapore, odore, et colore * aliquando, urinam refert, majori ſolito quantitate ſecernitur; et exhalatio per cutem, urinam valde redolens, multum augetur. Dejectiones et vomitiones aquoſæ nonnunquam accedunt.

Æger tremoribus et motibus convulſivis ſæpe agitatur. Reſpiratio difficile perficitur; arteriarum ictus tardiores evadunt; et fluido in cerebrum, æque ac in varia corporis cava, effuſo, mors exoptata, ſopore ſuperveniente, ægri miſerias brevi terminat.

Priuſquam de hujus morbi cauſis differetur, ut ſtructuram veſicæ paucis depingam, inutile non judicetur; hac enim cognita, virium, quæ in ſtatu ſano urinam colligendi, retinendi, et expellendi muneri inſerviunt, naturam et conditionem detegere datur; unde ad mutationes quaſvis, quæ in his morbo inducantur, obſervandas, magis apti evadimus; ideoque certius

* Morgagni, Epiſt. xli. Art. 5.

certius et accuratius ad rationem, qua cauſa effectus ſuos edant, inveſtigandam et intelligendam perducimur.

Veſica urinaria ſaccus eſt muſculo-membranaceus, in parte anteriori cavitatis pelveos hærens, urinæ recipiendæ, retinendæ, et tempore opportuno foras expellendæ dicatus. In viris, inteſtino recto immediate inſidet; in fœminis, inter oſſa pubis et uterum locata eſt. Tribus componitur tunicis. Externa a peritoneo, et ſubſtantia celluloſa, qua partibus adnectitur vicinis, formatur. Secunda vel tunica muſcularis, quæ, a munere quo fungitur, urinæ detruſor vocari ſolet, fibris reticulatis, varie implexis componitur; harum nonnullæ ſecundum veſicæ longitudinem, aliæ oblique, et aliæ fere tranſverſe decurrunt. Tunica intima vel tertia ex epidermide enata, in rugas varias, veſica contracta, plicatur, quæ, veſica fluido diſtenta, fere evaneſcunt, et ut melius

contra

contra lotii acrimoniam defendatur, muco ſemper obducitur et lubricatur.

Urethra, canalis eſt membranaceus, in viris, longus, tortuoſus, et diametro variabilis; in fœminis, rectus et brevis; ex parte veſicæ anteriori et inferiori, minime ex imo ejus fundo, exit, et membrana, ab epidermide manifeſto continuata, veſtitur. Mucus, quo intima urethræ et veſicæ membrana ſemper fere obducitur, in hac, a vaſis in ſuperficiem ejus inhiantibus exhalatur, in illa, in folliculos deponitur, et ex his, prout res poſtulet, per ductus orificium urethræ aſpicientes, effunditur.

Veſica irritabilitate et ſenſilitate inſigni donatur, et quantum hæc a morbo adaugeri poſſunt, vitia hujus organi, et cruciatus ex his enati ſatis ſuperque comprobant. Ureteres veſicam in parte anteriore et inferiore collum verſus intrant, et in eam adeo oblique inſeruntur, ut ad pollicis longitudinem inter tunicas prius ſerpunt, quam in cavum ejus hiant.

Quo

Quo pacto urinæ regreſſus e veſica in eos præcavetur, et valvulæ munus optime expletur.

Urina a renibus fluxu jugi deſcendens, in veſicam ſtillat, et eam, inconſcio fere homine, gradatim replet et diſtendit; copia urinæ, quæ ad veſicam ſtimulandam valeat, tandem accumulata, fibræ ejus muſculares ad contractionem cientur, et his ſe contrahentibus, et adjuvantibus ſimul diaphragmate et muſculis abdominis, quæ a voluntate ad actionem evocantur, inteſtina deorſum coguntur, et urina verſus veſicæ collum tantum premitur, ut vires, quibus oſtium ejus occluditur, cedentes, tandem ſuperantur, et urina pleno rivo e corpore effluit.

Quamvis circa veſicæ collum fibræ muſculares magis collectæ quam in aliis ejus partibus deprehenduntur, exinde tamen minime concludendum eſt ſphincterem, ſtricte dictum, ut voluerunt nonnulli, exiſtere; hæ fibræ enim cum iis muſculi detruſoris plane uniuntur,

cum

cum vero fibræ diverſæ ejuſdem muſculi temporibus diverſis agere poſſunt*, oſtium veſicæ, fibrarum contractione, quibus cervix ejus inſtruitur, ſatis arcte occludi poſſe, omnino probabile videtur; et ſic, ne lotium e veſica continuo ſtillet, præcavetur. In hunc quoque finem aliquid conferre videtur urethræ ipſius contractio.

Ut urina e veſica modo expellatur juſto, rationem certam inter urinæ detruſorem et ſphincterem extare requiritur. Si ab hoc ſtatu deflectatur, et vires impellentes, a quavis cauſa debiles factæ, ad renitentes ſuperandas impares fiunt; vel ſi ſphincteris renixus præter ordinem juſtum adaugetur, Iſchuriam induci poſſe vix non liquet.

CAUSÆ REMOTÆ.

Cum cauſæ tam variæ ſunt et diverſæ, ut de iis magis accurate tractetur, ad tria capita ſequentia eas referre volui.

B *1mo,*

* Prælect. Monro.

1*mo*, Memorandæ ſunt eæ, quæ, fibras muſculares infirmando, actionem earum ita imminuunt, ut ad munus rite fungendum impares evadunt.

2*do*, Eæ, quæ vim ſphincteris renitentem nimis augent.

3*tio*, Quæ, mechanice agendo, quo minus è veſica effluat urina, prorſus impediunt.

Quod primum caput attinet :

A veſicæ atonia, aut ſenſilitate ejus imminuta, ſæpe inducitur hic morbus ; hæc, atonia ſcilicet, a nimia ejus diſtentione plerumque oriri obſervatur ; hinc ſenes Iſchuriæ valde ſunt obnoxii ; iis enim vis nervoſa multum deficit, languent functiones, et omnes fere ſenſus hebeſcunt ; quapropter veſica ſolito ſtimulo non reſpondens, eouſque tandem diſtendatur, ut ad juſtam et ſatis validam contractionem excitari nequit ; nec ad hoc parum confert pernicioſus ille mos urinam intra veſicam accumulatam retinendi, cui ſæpius indulgent

dulgent, qui Baccho ſe nimis dedunt; vino graves, naturæ monita ſalutifera, ſæpius quamvis iterata, ſpernentes, pœnas temeritatis diras brevi luere periclitantur: Illa enim ſæpius repulſa, enixe quamvis tandem evocata, ex onere urinæ ſe levare iis fruſtra conantibus opem denegat; unde incommodis graviſſimis, nec raro morte, plecti ſolent.

Fœminæ etiam, quæ a variis cauſis lotium in veſica diutine retinere coguntur, Iſchuria ſæpe tentantur.

Homines, qui temperamenti ſunt melancholici, vel qui (ut ſermone Gregorii nitido utar,) "Pulſus fere habent tardos, et ſanguinis motum languidiorem, et ſecretiones et excretiones parcas, aliquando deficientes, genuſque nervoſum parum ſentiens aut mobile," ad hanc Iſchuriæ ſpeciem magis proclives eſſe dicuntur.

Medicamenta nonnulla, quæ viribus narcoticis gaudent, ut nux vomica, opium et alia

hujuſmodi,

hujuſmodi, ſenſus obtundunt, et veſicam etiam minus ſenſilem reddunt, quo fit, ut, ſolito ſtimulo adhibito, fibræ veſicæ muſculares ad ſe contrahendas non cientur, ſed hujus organi permagna fit diſtentio, quam ſæpe excipit Iſchuriæ ſpecies, de qua nunc agitur.

Simili quoque modo lotium in veſica reprimitur a ſtupore generali, veluti in febribus nonnullis, in quibus ſenſorii functiones multum turbantur.

Ex quacunque demum cauſa in veſica retineatur urina, ſi diu perſtiterit ſuppreſſio, et veſica immane diſtenta fuerit, tunicæ ejus pro certo reſolventur, vel paralyſis aut ſumma atonia ei ſuperveniet.

Veſica etiam reſolutionem patiatur, a cauſis quæ paralyſin producere valent, ad quas enumerandas vix pretium laboris foret, nec hic loci neceſſarium videtur.

Iſchuria tamen, quæ a veſica paralytica facta oritur, cum iſta paralyſeos ſpecie ſe conſociat,

ciat, quæ nervorum lumbarium affectiones pro cauſa agnoſcere ſolet. Cauſæ, quæ tales inducunt affectiones, nervos lumbares lædendo et comprimendo, agunt; quo veſicæ energia multum imminuitur vel prorſus deletur. Tales ſunt tumores, quibus comprimuntur hi nervi, vertebrarum luxationes et contuſiones, vulnera in medullam ſpinalem inflicta, et multa alia.

Urina a torpore vel veſicæ paralyſi ſuppreſſa, æger leviſſimo quidem, et fere nullo incommodo plectitur, et de dolore ad veſicæ cervicem vix conqueritur, nec adeſt frequens meiendi cupiditas, quæ ſemper fere Iſchuriam, ab aliis cauſis exortam, comitatur: Incommoda quidem in hac varietate morbi adeo levia ſunt, ut æger tubuli immiſſionem neceſſariam eſſe vix ſuaderi poteſt. Verum enimvero ſi morbus diu perſtiterit, vel ſi parum levaminis præbuerit medicina, vires, quæ urinæ egreſſui e veſica renixum dant, tandem hebeſcunt, et lotium

tium ex ea perpetuo ſtillat; cum vero urina exigua ſolum quantitate excernitur, et copiam, quæ ſecernitur, vix adæquat, veſica magis magiſque diſtenditur, et tantum infirmatur, ut nonniſi longo tempore elapſo, ſi unquam, ad vim priſtinam reſtauratur.

Febris etiam, ſi ulla adſit, in hoc caſu lenis eſt, et æger, fato ſuccumbens, ab extrema debilitate moritur.

Craſſitudinem * veſicæ tunicarum ſæpe adeſſe obſervatum fuit; hæc, actionem earum ſatis validam impediendo, morbum movere valeat; et ſi partes circa veſicæ collum ſimul craſſeſcunt, impedimentum firmum et ægre ſuperandum effluxui urinæ pro certo objicietur. Craſſitudo autem ab inflammatione veſicæ ſegniori et minus activa pendere videtur, qua obtinente, lympha coagulabilis effunditur,

et,

* Vid. Gilchrist, Eſſays Phyſical and Literary, vol. 3. p. 471.

et, vaſis in ea formatis, nova deponitur materies.

Morbum ab hac cauſa provenientem, præcipue deſignant tardior ſignorum progreſſus, tumor in hypogaſtrio mobilis, et durities, quæ, cathetere in veſicam immiſſo, circa ejus cervicem percipitur.

Ad caput ſecundum, vel ad cauſas, quibus renixus, qui in veſicæ collo obtinet, juſto fortior redditur, jam perventum eſt. Quarum præcipuæ ſunt Inflammatio et Spaſmus.

Inflammatio circa veſicæ cervicem morbi varietatem inducit, quæ non ſolum cruciatu ſævo infelicem torquet ægrum, ſed etiam, ob tumorem colli ipſius, magnum vitæ periculum ei minitatur. Ab acrium injectionum uſu incauto, vel a Gonorrhœa retropulſa induci poteſt hæc; inflammatio enim, per urethræ canalem protenſa, veſicæ collum cito corripit.

Calculi

Calculi in veſica hærentes, et gravitate ſua collum petentes, huic ſtimulo tam acri ſunt, ut ſpaſmum vel inflammationem inducere valent. Utpote veſica, æque ac aliæ corporis partes Phlogoſe afficiatur, cauſæ inflammationis generales, vel eæ, quæ in aliis partibus eam excitant, in veſicam ipſam effectus ſimiles quoque edant.

Ex quacunque demum cauſa urina retentionem patiatur, hanc phlogoſis excipere poteſt, ob ſtimulum violentum a diſtentione veſicæ illatum, et fluxum ſanguinis eam verſus auctum.

Urina ab inflammatione veſicæ ſuppreſſa, ſigna violentiſſima cito proveniunt. Dolor acutus et ad cervicem veſicæ acerrimus ſentitur, nullo corporis ſitu levandus. Deſiderium perpetuum, et conamina ad urinam deponendam irrita ægrum miſere torquent. Durities ad veſicæ collum, digito in anum immiſſo, aliquando detegi poteſt, et pars tactu dolet. Signa

na, quæ corpus univerſum multum turbari deſignant, brevi ſuperveniunt, et mors ægros intra quatuor vel quinque dies ſæpe e medio tollit "ni, ut Lieutaud obſervavit, pus conficiatur, unde emergit ulcus, nulla arte domandum, quod ſenſim miſellos ægros ad ultimam lineam rerum ducit."

Iſchuria a ſpaſmo ſphincteris veſicæ non raro oritur; hic demum a cauſis variis proveniat. Ab Eroſione veſicæ produci poteſt, qua fibræ ejus muſculares, maxime ſenſiles evadentes, et ſtimulo urinæ magis objectæ, ad actionem inordinatam perfacile cientur. Si mucus, quo intima veſicæ tunica oblinitur, vitiatur, vel ſi quantitate deficit, quin fibræ ſphincteris præter ordinem excitentur, non dubitandum; et hoc revera fieri ex eo probabile eſt, quod in iis, qui calculo laborant, dolores nunc valde urgent, miteſcunt nunc, aliquando etiam penitus pro tempore ceſſant, quamvis calculum veſicæ ineſſe pro certo ſcimus.

Medicamenta nonnulla, cantharides præſertim, actionem in veſicam ſpecialem exerere videntur. Horum partes acres a vaſis reſorbentibus in maſſam evectæ, et, circuitus lege, ad organa urinaria delatæ, veſicam irritant, et in ejus cervice ſpaſmum excitant. Similes quoque effectus a materia acri Herpetis repulſi, aut Exanthematum, ad renes et veſicam delata, aliquando exortos eſſe fertur *.

In affectione ſpaſtica magis generali, ut in tetano, urina aliquando reprimitur †.

Eos maxime adoritur ſpaſmus, quorum corpus irritabile et mobile leviſſimis quidem impreſſionibus afficitur; hinc infantes, et feminæ, præſertim quæ hyſteria laborant, huic morbo maxime objiciuntur.

Veſica ipſa aliquando mobilitate majori, quam par eſt, gaudere videtur, et ſtimulo ullo, levi quamvis, facile excitatur; hinc contractio fibrarum

* Morgagni, Ep. xli. Ob. iv.

† Cullen, Medicina Pract. tom. 3. pag. 307.

fibrarum ſphincteris ſpaſtica ab irritationibus partium vicinarum variis induci poteſt. Quando morbus a ſpaſmo ſphincteris ortum ducit, ſubito intercipitur urina, et durities circa veſicæ collum ſatis diſtincte percipi poteſt.

Cauſæ, quas caput tertium complectitur, vel eæ, quæ canalem, per quem lotium tranſire ſolet, minus capacem reddendo, Iſchuriam inducunt, nunc memorandæ ſunt. Hæ equidem valde variæ ſunt, et exploratu ſæpe difficiles, nec raro medicinæ opem prorſus ſpernunt.

Inter primas recenſeantur calculi, qui cruciatibus variis, quibus ſæviſſime genus humanum affligere ſolent, Iſchuriam aliquando adjiciunt. Calculus, ſi tantæ fuerit molis, ut veſicæ collum ingredi nequeat, ad urinam ex toto et diu ſupprimendam vix valeret; dyſuria potius talem ſequeretur cauſam; ſi tamen concretum calculoſum minus fit, et in veſicæ collo aut ſumma urethræ parte firmiter hæ-

reat,

reat, urinæ tranſitui impedimentum vix ſuperandum opponitur; et hoc equidem fiat, etiamſi a calculo vix prorſus obturatur urethra, ob ſpaſmum et inflammationem a ſtimulo tam gravi inducta. Hanc cauſam morbi detegit inſtrumenti per urethram immiſſio.

Mucus, quo ſuperficies veſicæ interna illinitur, a variis irritamentis augeatur, et collum veſicæ petens, orificium ejus partim vel omnino opplendo, dyſuriam vel Iſchuriam ipſam producere valeat; et quando muci depoſitio copioſa in matulam morbum præceſſerit, quod hic pro cauſa ejus extet, ſaltem conjicere licet.

Eodem modo, pus in renibus, vel quod ſæpius accidit, in veſica formatum, ſimiles effectus proferat.

Sanguinis concretiones etiam urinæ egreſſui obicem nonnunquam objiciunt: ut cauſas, quæ ejus effuſionem in veſicam producant, enumerem vix neceſſarium eſt; ſi tamen a quavis

cauſa

cauſa in ea moram patiatur ſanguis, concretus fit, et orificium veſicæ occludendo, urinæ effluxum præveniat.

A nonnullis exiſtimatum fuit urethræ canalem a vermibus obturari poſſe, et exempla hujuſmodi ab auctoribus enarrantur * ; hos tamen ſpecie ſanguinis concreti deceptos eſſe probabile videtur, qui, glutine a parte rubra ſejuncto, canalis in quo inhæruit formam ſibi comparans, vermes ſimilitudine referebat.

Tumores aliquando in veſica ipſa ſitum habent, et meatum urinarium occludunt ; aliquando autem prope hunc ſiti, eundem comprimunt, et ſic morbo originem præbent : Qui in veſica hærent, ii variæ ſunt indolis, alii ſcilicet ſchirroſi, alii minus duri ; ab irritationibus variis veſicæ illatis oriantur ; cum autem in ea latent, figura eorum et ſitus difficillime deteguntur.

Proſtatæ

* Vid. Sauvages, tom. 9. p. 299.

Proſtatæ tumor hunc morbum non raro evocat, et ſenes plerumque tentare obſervatur. Hic ab uſu nimio et inepto medicamentorum acrium, quæ in Gonorrhœa ſummovenda adhibita fuerunt, vel ab irritationibus aliis oriri videtur; qui veneri ſe nimis dederunt, qui lauto victu, et præcipue qui condimentis et vegetabilibus, quæ organa urinifera ſtimulant, uti ſoliti ſunt, huic maxime objiciuntur.

A variis urethræ obſtructionibus, ut carunculis, ſtricturis, et nonnullis aliis, aliquando ſupprimitur urina; ſed de his amplius tractare non noſtri eſt.

Inter tumores Iſchuriam producentes, qui extra veſicam ſitum habent, enumerentur hydatides, hydrops ovarii, prolapſus aut retroverſio uteri, aut hujus moles aucta; tumores quoque inter veſicam et inteſtinum rectum hærentes, ſanguinis congeſtio in vagina, fœcum accumulatio et retentio in recto, hæmorrhoides

morrhoides prætumidæ, effectum eundem præſtant.

A veſicæ ectopia aut ruptura * morbus oriatur.

DIAGNOSIS.

Cum de cauſis Iſchuriæ differens, ſigna, quæ ſingulæ ſibi concilient, jam depinxi, ut hic loci notas, quæ ſingulis ſunt propriæ, iterum recenſeam, omnino ſupervacaneum foret.

Diagnoſis hunc morbum inter et alios adeo clare eluceſcit, ut ſi Iſchuriam renalem excipias, nullus extat alius, quocum hic confundi periclitatur; quomodo igitur diſcrimen inter hos morbos ſtatuatur, haud abs re foret perpaucis dicere.

In Iſchuria renali, dolor, quo vexatur æger, in regione renum præſertim ſentitur, et ureterum curſum præcipue ſequitur; nec in hac

* Bonetus, tom. 2. p. 631.

hac adeſt ſtimulus moleſtus ad mingendum, aut ad pubes et in perinæo ponderis ſenſus; in hypogaſtrii regione nullus ſentitur tumor, nec, digito in anum vel vaginam immiſſo, percipi poteſt ulla veſicæ ipſius affectio; et quamvis in eam inſtrumentum intromittatur, minime tamen effluit urina: in noſtro autem morbo hæc omnia fere ſemper obtinere obſervantur.

Ab * autoribus prolata ſunt exempla, in quibus veſica lotio adeo diſtenta fuit, ut æger morbo ſuccubuit, quamvis urina interim ſolita aut majori ſolita quantitate effluxerat; tales autem caſus ab aliis rite diſtinguere omnino difficile fore, nemo dubitare poteſt; nec in his, donec poſt mortem, ſectione inſtituta, vera morbi natura detecta fuit; in tali igitur exemplo, ex hiſtoria

* Rhuysch, Adverſar. Anatom. Dec. cap. 9.
Morgagni, Epiſt. xxxix. ſect. 33.
Home's Clin. Exp. p. 297.

ria morbi et ſignorum inſtantium cognitione et obſervatione, judicium de natura ejus aliquatenus ſtatuere licet; ſi tumor in regione pubis detegi poteſt, ſi irritatio univerſi corporis adſit, et præcipue ſi æger Dyſuria aut Iſchuria antea laboraverit, quin veſica præter ordinem lotio diſtendatur, vix dubitandum, quamvis urinæ ſtillicidium ex ea aliquamdiu obtinuerit.

PROGNOSIS.

Cum Iſchuria Veſicalis nunquam non ægros periculo gravi tentat, ut medicus prognoſin de ea quam caute, quam prudenter aggrediatur, apprime neceſſarium eſt; et ut cauſæ excitantis naturam, et ſignorum, quæ inſtant, violentiam probe inveſtigaret, et contemplaretur, ſummi eſt momenti.

Si morbus a paralyſi veſicæ originem traxerit, periculum inſtans plerumque non premit; ægro tamen in tali caſu periculum eum non minitari minime ab hoc inferre licet; ſi enim a læſione medullæ ſpinalis pendeat, omne forſan timendum.

Si veſica ſola, torpore vel paralyſi, nimiæ diſtentioni ſupervenientibus, afficitur, infauſta etiam metuenda ſunt; muſculi enim omnes, non niſi longo elapſo tempore, ſi unquam, tonum amiſſum recuperant; et cum, veſica reſoluta, æger ad urinam reddendam impar redditur, quod diſtentio, cauſa morbi frequens, niſi lotium rite exhauriatur, ægrum ſæpe premat, et morbum intendat, ſat manifeſtum eſt.

Morbo ab inflammatione veſicæ cervicis enato, ob dolorem et tumorem hujus partis, quibus catheteris immiſſio impeditur, magna imminent pericula.

In morbo tumores pro cauſa agnoſcente, quippe qui variæ ſint indolis, varium quoque

erit

erit morbi judicium; de horum indole et mole examine diligenti ſe certiorem faceret medicus, quo facto, judicium de morbi eventu certius ac rectius ſtatuere poterit.

Schirrus glandulæ proſtatæ, qui morbum in ſenio non raro inducit, curatu ſemper difficillimus eſt.

Fauſtiora profert Prognoſis, quando a ſpaſmo exoritur morbus; ſi hæc cauſa detecta fuerit, remediis idoneis plerumque cedit: morbus tamen a cauſis leviſſimis quidem recurrere conſuevit.

Qualiſcunque demum fuerit cauſa, ſi morbo pertinaci ſuperveniunt ſingultus, motus convulſivi, dyſpnœa et coma, mortem in propinquo eſſe nimis plane monſtratur. Sed quamvis in ſummo diſcrimine vitæ ægrum jam verſari viſum eſt, ſudoris aut ſalivæ fluxu, urinam redolentis, accedente, vel vomitionibus aut dejectionibus aquoſis occurrentibus, ſymptomata omnia leniora evaſiſſe, et vitam ipſam

aliquamdiu

aliquamdiu prolatatam fuiſſe medici, nec parvi nominis, ſatis teſtantur.

RATIO SIGNORUM.

Deſiderium ad urinam deponendam, dolor pungens, et ponderis ſenſus ad veſicæ cervicem et hypogaſtrium, a veſica præter ordinem diſtenta, et forſan a ſtimulo fluidi in ea retenti, oriantur.

A nexu, qui veſicæ collum inter et inteſtinum rectum obtinet, teneſmi quærenda eſt ratio.

Vomitus et Singultus, partim a conſenſu, qui ventriculum inter et viſcera omnia abdominalia intercedit, et partim a fluido retento pendeant.

Motus convulſivi ab irritatione proveniunt, quam fluidum in corpore retentum ſyſtemati nervoſo infert.

A fluido in cerebrum effuſo proveniat coma vel apoplexia ipſa ; in pulmones Dyſpnœa.

Ex eodem per cutem tranſmiſſo profluit odor ægri peculiaris.

RATIO MEDENDI.

Quo recte morbi perficiatur curatio, ut medicus cauſam excitantem probe calleat, apprime neceſſarium eſt, et multum ſane juvabit ; eoque magis ad hoc animum diligenter intendere debet, cum cauſæ, tum numero, tum varietate maxime pollent ; et quia pro cujuſvis natura, qua excitatur morbus, diverſa quoque evocanda ſunt medendi conſilia.

Indicationes tamen, quæ hic oriuntur, ad capita duo generalia referri poſſunt : hæc enim auxilia omnia, quæ ad morbum levandum vel omnino debellandum valent, complecti videntur.

1mo,

1*mo*, Urinam e veſica quam primum detrahere conandum eſt.

2*do*, Iis, quæ urinæ in veſica retentioni aut accumulationi faveant, obviam ire vel ea amovere.

Quod primum attinet conſilium.

Qualiscunque hujus morbi fuerit cauſa, ſive a phlogoſi, ſive a paralyſi ortus fuerit, ſive tumores denuo pro cauſa agnoverit, quod medicus veſicam a lotio exinanire, quandocunque hoc fieri poteſt, ſummis viribus niteretur, ſatis conſtat; præſertim ſi morbus aliquamdiu perſtiterit; ſic enim ſymptomata ſubleventur inſtantia, incommoda gravia ſæpe et vix ſuperanda, a diſtentione veſicæ diutina, et fluido in corpore retento, provenientia, præcaveantur; ſic etiam non ſolum ad morbi cauſam indagandam, ſed ut varia remedia, quibus hic arceri poteſt, adhibeat, medico tempus ceditur; et veſica denuo, hoc modo ad ſe contrahendum evocata, vires priſtinas recuperare poteſt.

Morbi

Morbi igitur initio in veſicam immitti debet tubulus ; et hoc, quotieſcunque veſica a lotio in illa coercito plus juſto diſtenditur, iterandum, vel uſquedum urinæ reddendæ impares ſunt conatus ægri ipſius.

Si catheteris immiſſio ægro valde ſit moleſta (quod, ſi ſæpius iteretur, non raro evenit,) tubulus flexibilis, reſina elaſtica formatus, vicem ejus ſuppleat ; hic dolorem tam levem inferre ſolet, ut æger in veſica per aliquod tempus eum retineri patitur, et lotium ex ea, prout res poſtulet, facile exhauriatur ; ſed priuſquam in veſica hoc inſtrumentum detineatur, an calculo antea laboraverit æger, ſe certiorem facere debet medicus ; eo magis, quod ab eo retento, materiæ calculoſæ, ſi talis in veſica affuerit, nucleus præbeatur ; quo pacto moles ejus tantum adaugeatur, ut nonniſi ſumma difficultate et ægro moleſtia e veſica retrahi queat.

Proſtatæ

Proſtatæ tumor vel in urethra ſtricturæ, et aliæ hujus canalis affectiones, urinæ egreſſui, pariter ac catheteris vel alius inſtrumenti in veſicam tranſitui, impedimentum vix ſuperandum aliquando opponunt: In hoc rerum ſtatu, ſignis ſimul ingraveſcentibus, punctura in veſicam arte facta levamen fere unicum profert. Ne temere ad hoc autem recurratur, quam maxime præcavendum eſt; multum enim abeſt, ut periculi immune ſit tentamen; et medicus prudens nunquam, ut hoc in auxilium evocaretur, prius ſuaderet, quam omnia alia incaſſum tentata fuerunt, quibus morbum aliter relevandi minima quidem affulgeat ſpes. Hic obſervare juvat, quod chirurgus ingenioſus, oleum olivarum in urethram injiciendo, modum detexit, quo puncturæ neceſſitas et periculum nonnullis in exemplis præverti poſſunt *. Opem etiam, morbo a ſpaſmo, vel forſan ab inflammatione, orto, protendit hæc

* Vid. Trye on Suppreſſion of Urine, p. 50.

ratio ; et quidem in omni exemplo, quo difficultas in cathetere immittendo occurrit, hanc efficacem fore, veriſimile videtur ; quippe quæ non ſolum ad partes relaxandas apta videtur, ſed etiam quia in urethram, morbo etiamſi multum coarctatam, inſinuatur oleum, et vi a tergo impulſum, urethræ canalis adeo dilatatur, ut urinæ tranſitui via ſæpe ceditur.

Accidit nonnunquam, quod, immiſſo quamvis in veſicam cathetere, minime tamen ex ea, multum licet diſtenta, profluxit urina. Hoc, vel a vi veſicæ contractili penitus amiſſa, vel a pure aut muco inſtrumenti foramina opplente, pendere videtur ; in hujuſmodi exemplis, auctor jam memoratus inſtrumentum invenit *, quod catheteri affigitur, quo aër educitur, et vacuo ſic facto, urina in hoc irruit, et ſic foras eliminatur.

* Vid. Trye, p. 60.

Nonnunquam evenit, quod urina, modis ſupra dictis, e veſica minime exhauriri poteſt, nec conatibus medici, perite quamvis inſtitutis, amoveri queat malum ; ſymptomatis autem ingraveſcentibus, mors ægrum e medio brevi tollit, ni janua arte facta, per quam effluat urina, aperiatur : In hoc rerum ſtatu, lotium, inciſione facta, per perinæum in maribus, per urethram in fœminis, e veſica educi debet.

Cauſa morbi interim ſedulo indaganda eſt, et auxilia, pro ejus indole diverſa, propinari debent ; hæc, dum ad urinam movendam valeant, ſimul quoque morbum radicitus amovere poſſunt, et hoc modo conſilio ſecundo reſpondeant.

Morbo a tunicis veſicæ torpidis vel paralyticis factis ortum ducente, ut ea catheteris ope a lotio exoneretur, valde neceſſarium eſt ; ſic enim præveniatur nimia ejus diſtentio, qua morbi cauſa vix frequentior extat alia ; hoc inſtrumentum igitur, ter quaterve indies, vel

quandocunque

quandocunque ægri conamina ad urinam reddendam imparia ſunt, intromitti debet; et hoc eo diligentius ſuadendum eſt, quia minima diſtentio, talis equidem, quæ, ſanitate perſtante, nulla præ ſe ferret incommoda, in hoc rerum ſtatu, ægro omnino moleſta foret. Obſervandum præterea, quod catheteris immiſſio ſine multo dolore, aut ægro moleſtia effici ſolet.

Auxilia alia eodem tempore evocanda ſunt. Cum morbus a læſione medullæ ſpinalis oriatur, et cum paraplegia ſe conſociet, remedia, quæ in illo morbo ſuaderi ſolent, ad vim priſtinam veſicæ reſtituendam, etiam conferant; hæc tamen memorare ſupervacaneum foret.

Nonnunquam autem accidit, ut veſica functionibus ſuis impar maneat, quamvis affectio ſublevetur generalis; vel veſica ſola, ſine ulla hujuſcemodi affectione, ab initio reſolvatur; et dein remedia, quæ, in veſicam effectus ſuos

præcipue

præcipue exerendo, eam incitant, et roborant, ſedulo adhibenda ſunt.

Æger balneum frigidum inire debet, vel, quod forſan præſtabit, aqua frigida abdomini et perinæo ſæpius affundatur; et ob conſenſum veſicam inter et rectum, hanc cum beneficio in anum injici poſſe, probabile eſt.

Linimentis vi ſtimulante præditis hypogaſtrium illini debet; et frictio, remedium ſimplex equidem, ſed ad actionem cujuſvis partis ciendam valde efficax, multum commodi adferre poteſt.

Electricitas, ſub forma ſcintillarum adhibita, quæ ſtimulum corpori pollentiſſimum præbet, et nervorum energiam et muſculorum vigorem adauget, in auxilium evocetur, et remedium præſtantiſſimum ſæpe invenietur.

Veſicatoria oſſi ſacro imponantur; hæc, ubi lotium, ægrotante inſcio, e veſica profluit, commodum multum præbuiſſe, ſatis docet experientia; in morbo igitur, de quo hic agitur,

a

a veſicæ tunicis reſolutis, ſine vitio muſculi, qui oſtio ejus præponitur, exoriente, ea pariter utilia fore, conjicere licet; et præcipue cum nervi, quibus inſtruitur veſica, a pari tertio, quarto, et quinto nervorum ſacralium maximam partem oriuntur. Enemata acria cum beneficio injici poſſunt.

Medicamenta ſtimulantia, quæ in veſicam ſpeciatim agunt, itidem propinanda ſunt. Inter hæc Cantharides præcipue memorari debent, quarum tinctura medicis nonnullis, jure celeberrimis, valde laudata fuit.

Medicamenta alia, quæ ſyſtema univerſum roborant, interim ſuadenda ſunt; inter hæc primum extant Cortex Peruvianus, et Præparata e ferro.

In exemplis, quibus tunicas veſicæ craſſas eſſe factas apparet, Mercurium præſtantiſſimum eſſe remedium, monet celeberrimus medicus*.

Quando

* Vid. Gilchrist, Phyſical Eſſays, vol. 3. p. 471.

Quando morbus ab inflammatione provenit, ni ad remedia pollentiſſima ſtatim confugiamus, ſpes morbi feliciter terminandi valde incerta eſt, et ſummis viribus, ne in ſuppurationem abeat, niteremur.

Imprimis igitur inſtituenda eſt ſanguinis miſſio, et hæc pro viribus ægri et pulſus ſtatu iterari debet; nec abſque commodo ſuaderetur detractio ſanguinis topica, ope cucurbitularum cum ferro, vel hirudinibus perinæo applicatis: hoc equidem remedium quam maxime ſuadendum eſt, quippe quod (ut dicit ingenioſus Bell,) unicum fere reſtat, cujus uſu tempeſtivo proſtatæ ſchirrus præcaveatur *.

Abdomini fotus admovendi ſunt, vel, quod præſtat, balneo calido utatur æger. Hoc equidem remedium, in omni hujus morbi exemplo, quo inſtrumenti intromiſſio prohibetur, beneficia maxima protendit; ſæpe enim, remediis

* Vid. Bell on the Venereal Diſeaſe, vol. 1. p. 125.

mediis aliis incaſſum prorſus tentatis, ab ejus uſu ſolo elicitam eſſe urinam, medicorum periſſimorum fide teſtatum habemus.

In tali caſu, linimentum ex oleo et camphora, hypogaſtrio admotum, nuperis annis laudatum fuit *.

Enemata emollientia ſubinde injicienda ſunt, et alvus eccoproticorum ope leniter ſolvenda eſt.

Opium, quo optime compeſcitur ſpaſmus, et levatur irritatio, ſat large porrigi debet; et non ſolum per os in ventriculum accipiatur, ſed etiam forma enematis, cum ſummo beneficio præcipi ſolet †.

Si gonorrhœæ retropulſæ ſupervenerit inflammatio, præter remedia jam memorata, cataplaſmata emollientia peni ſunt admovenda; morbo perſtante, et ſymptomatis ſimul urgentibus,

* Vid. Med. Commentaries.

† Med. Obſervations, vol. 6.

tibus, ut gonorrhœa, viri venerei in urethram inſertione, revocetur, ſuaſerunt nonnulli *.

Omnia medicamenta, quæ ſtimulant organa urinæ ſecretioni inſervientia, omnimodo fugienda ſunt, et potus, mitiſſimi quamvis, niſi caute non ſumendi ſunt.

Si morbus a ſpaſmo eſt, ad opium præcipue confugiendum; remedia quoque jam memorata, quibus ſublevetur inflammatio, in hoc caſu, prout res poſtulet, in auxilium evocanda ſunt.

Quando Iſchuria tumores pro cauſa agnoſcit, ut recte inſtituatur praxis, chirurgum, quantum in ſe eſt, naturam eorum et ſitum omnimodo indagare oportet; hoc tamen in animo ſemper tenendum eſt, quod veſica a lotio, catheteris ope, quamprimum exonerari debet; ſic enim præcaventur ſymptomata illa gravia, et ægro moleſtiſſima, quæ a diſtentione hujus organi oriri ſolent.

Proſtatæ

* Swediaur, p. 102.

Proſtatæ ſchirrus, qui in ſenio morbum non raro gignit, medicamentis vix unquam cedit. In hoc, Cicuta, Mezereon, Cryſtalli Tartari et Mercurius ſuaderi ſolent; hæc tamen medicamenta effectus optatos raro edere dolendum eſt; et plerumque nil medico reſtat, quin auxiliis idoneis dolorem et irritationem inſtantem relevet; in quo perficiendo Opium omnibus aliis medicamentis palmam facile arripit.

Suppreſſione modis ſupradictis devicta, ne morbus ſit recidivus, ut ad auxilia, quibus reſtaurentur veſicæ tonus, et corporis univerſi vigor, confugiamus, apprime neceſſarium eſt; exercitatio ſub Jove puro, quippe quæ debitum ſanguinis circuitum, et ſecretiones et excretiones varias rite promovet, ad tonum corporis reficiendum, et vires ejus reſtaurandas, quam præſens extat remedium; ne autem ultra modum intendatur, aut nimis vehemens ſit, adhibenda eſt cura. Balneum frigidum, Aquæ martiales et Cortex Peruvianus, effectus ſimi-

les etiam nobis pollicentur. In cibo et in potu moderamen juſtum et modus parcus ſunt obſervanda, et præ omnibus, ne diutius juſto in veſica cohibeatur urina, ab ægro ſedulo cavendum eſt.

FINIS.